

And the she said: you have a futire, but it looks a lot like your past

MARIJKE DE ROOVER & HELEN ANNA FLANAGAN

Hedendaags existentialisme

Judith Engelen
Gezien op 11 november 2021
Museum M, Leuven
In het kader van het Playground Festival

In ‘And the she said: you have a futire, but it looks a lot like your past’ strooien Marijke De Roover en Helen Anna Flanagan gul met een overdaad aan one-liners, video’s, popsongs en andere verwijzingen. Die volgen elkaar in onverbiddelijk tempo op. Ze zinspelen op de film ‘Parasite’, citeren de popsong ‘I’m blue’ of roepen een bijeenkomst van Anonieme Alcoholisten op. Soms surf ik heerlijk mee op die zee van *catchy* verpakte informatie. Maar dan wordt het zoveel dat ik ga denken: ‘Slim is dit zeker, maar wat stelt dit voor?

02 DECEMBER 2021

‘And then she said…’ speelt in een witte ruimte in Museum M te Leuven. Er zijn geen stoelen te bespeuren. Mensen gaan dan maar zitten op de grond of blijven staan. Twee performers, De Roover zelf en Priscilla Wittman, maken hun opwachting. De Roover zit op een witte driehoekige kruk. Ze draagt een T-shirt met de quote ‘Declaration of Dependence’ boven een ietwat plompe witte broek. Wittman staat kaarsrecht naast haar, in een witte strakke kokerrok en spannende witte bloes, een roddelmagazine in de hand.

In de spierwitte ruimte springt een kleurrijk wiel van fortuin rechts op het achterplan meteen in het oog. Het is verdeeld in felgekleurde taartpunten. Een wijzertje bovenop de staander van wel twee meter hoog wijst een taartpunt aan. *Feeling blue, yellow or red?* Links staat een meters groot videoscherm. Er staat een elektronisch orgel voor, en ook een matgrijze doos, die er door twee ronde openingen uitziet als een radio in een *comic strip*.

De Roover komt naar voor en knalt haar eerste *one-liner* de zaal in. ‘I read nine horoscopes until I found one that hurt’. Het scherm geeft met het cijfer ‘1’ aan dat we aan het eerste hoofdstuk zijn begonnen. Afwisselend krijg je live vertolkingen

en filmbeelden. In de filmbeelden houden vijf vrouwen in witte badjassen of flodderige witte kledij onder begeleiding van Wittman, nu in de witte jas van een psychiater, een groepstherapie die lijkt op een bijeenkomst van Anonieme Alcoholisten. De Roover is één van de leden ervan. Ze hebben het allemaal over hun zwaktes en hoe ze die met verslavingen te lijf gaan. Dat levert enkele pijnlijk hilarische scènes op. Zo brengt één van de vrouwen een schaamteloos narcistisch verhaal over hoe ze zichzelf boycot op sociale media.

De Roover en Wittman gooien daar live, met of zonder orgelbegeleiding, hits uit de jaren 1980 van Bronski beat, The Pet Shop Boys of Lipps Inc. etc. bovenop. Al spelend trekt De Roover het ene T-shirt na de andere uit. Telkens verschijnt een andere komische of gewoon absurde uitspraak als 'One feet is crazy and the other a banana peel', de laatste in de rij.

Overigens klinkt al wat hier gezegd wordt, live of op het scherm, alsof het bestemd was voor een T-shirt of een koffiemok. Een eindeloos breiwerk van leuzen die steeds minder lijken te zeggen. Maar de beginzin 'I read nine horoscopes until I found one that hurt' blijft doorzeuren. Ze suggereert een existentiële thematiek, die de essentie van de voorstelling zou kunnen zijn. Wat zoeken we immers anders in de onzinnige tekst van een roddelmagazine dan een aanknopingspunt om ons eigen leven betekenis te geven. Zeker geen verklaring, maar misschien wel een bevestiging van ons bestaan.

Een lukrake kleur zal de gemoedstoestand bepalen

De personages proberen inderdaad hun identiteit te bepalen aan de hand van magazines, films, popliedjes etc. Maar als je put uit een onbeperkt reservoir aan informatie kan je elke identiteit samenstellen. De keerzijde is dat je zelf ook wel voelt hoe willekeurig en inwisselbaar die zo wordt. Ik moet denken aan de metafoor van het internet van Alessandro Baricco: surfen op de zee van onbeperkte informatie. Het wiel van Fortuin lijkt deze willekeur te bevestigen: een lukrake kleur zal de gemoedstoestand bepalen.

Niet verwonderlijk dus dat ik me ga afvragen waar deze voorstelling over gaat: die vraag, maar dan toegepast op vrouwen en hun identiteit, blijkt het hele punt van de voorstelling te zijn. Het is bewonderingswaardig hoe radicaal de opbouw van tekst en beeld dat doorvoert. Geen enkel detail is hier oorspronkelijk, alles is een referentie, bijvoorbeeld naar de films 'Girl Interrupted' of 'Parasite'. De ene film gaat over diepe frustraties die de personages tot personages maken, de andere over pathologisch bedrog als persoonlijkheidskenmerk.

Als neveneffect krijgt de voorstelling echter een cryptisch karakter. De personages worden een raadsel, maar een oppervlakkig raadsel: dat van een identiteit die ontstaat door razendsnel door allerlei thema's te vliegen. De Roover lijkt -als live personage- een soort synthese van alle patiënten in de video al maakt ze dat nooit helemaal duidelijk of waar. Dat schuurt omdat het personage van Wittman op het podium en in de film wel heel duidelijk gekaderd is.

Door zo'n vaagheid graven de makers hun eigen graf: tonen van oppervlakkigheid leidt hier tot een oppervlakkige voorstelling, of toch tot een voorstelling die zo snel voorbijkomt dat je ze enkel oppervlakkig kan volgen. Het narratief wekt enkel de illusie van een logische dramaturgie met heldere personages. Aan het verhaal kan je echter steeds minder kop of staart knopen.

Het format van een dubbele voorstelling -op scherm en op het podium- is te ambitieus en de verleiding om af te haken sluipt steeds dichterbij.

Dat wordt versterkt door de afstandelijke live vertolking van De Roover en Wittman. Daardoor loopt het samenspel met de psychologisch-realistische acteerstijl van de video spaak. Ook de video kleurt af en toe grotesk maar de actrices slagen er daar wel in om een kleurrijk en geloofwaardig personage neer te zetten. De Roovers live spel blijft daarentegen hangen in een stijl die ik enkel kan associëren met de drie venijnige meiden in de film 'Mean Girls' (2004). Ze hanteert die stijl overigens in veel van haar performances. Dat deze stijl mij niet ligt, is een kwestie van smaak. Maar het pijnpunt hier is dat De Roover er niet duidelijk maakt hoe zij zich verhoudt tot de vier andere patiënten in de video. Als ik er dan ook niet in slaag alle T-shirts van De Roover te lezen – al is dat misschien de bedoeling, maar toch…- wordt de verleiding steeds groter om af te haken. De ongelukkige keuze om het publiek 30 minuten op een koude grond te laten zitten, helpt ook niet.

De allereerste zin "I read nine horoscopes until I found one that hurt," gaat me echter bijblijven. Dit is hedendaags existentialisme. Net zoals de vele T-shirts die de Roover over elkaar aan heeft, is de voorstelling samengesteld uit een oneindige gelaagdheid. Deze veelheid is soms krachtig maar uit deze veelheid spreekt ook de ambitie van De Roover en Flanagan. Mijns inziens hebben ze deze ambitie niet kunnen waarmaken. En even abrupt als het begon, komt het op zijn einde: alsof het nooit heeft plaatsgevonden.